

EUROOPAN
KOMISSIO

UNIONIN ULKOASIOIDEN
JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN
KORKEA EDUSTAJA

Bryssel 8.5.2019
JOIN(2019) 7 final

YHTEINEN KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Macaon erityishallintoalue: vuosikertomus 2018

YHTEINEN KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

MACAON ERITYISHALLINTOALUE: VUOSIKERTOMUS 2018

Tiivistelmä

Siitä lähtien, kun Macao vuonna 1999 palautettiin Kiinan kansantasavallalle, jäljempänä 'Kiina', Euroopan unioni, jäljempänä 'EU', ja sen jäsenvaltiot ovat seuranneet tiiviisti Macaon erityishallintoalueen poliittista ja taloudellista kehitystä "yksi maa, kaksi järjestelmää" -periaatteen puitteissa. Euroopan unioni pitää kiinni "yhden Kiinan" politiikasta ja tukee "yksi maa, kaksi järjestelmää" -periaatetta ja sen täytäntöönpanoa.

Tämä vuosikertomus Macaon kehityksestä on laadittu Euroopan parlamentille vuonna 1997 annetun sitoumuksen mukaisesti.

"Yksi maa, kaksi järjestelmää" -periaatteen noudattamista jatkettiin vuonna 2018, mikä hyödytti Macaon erityishallintoaluetta, koko Kiinaa ja kansainvälistä yhteisöä.

Oikeusvaltioperiaatetta ja oikeuslaitoksen riippumattomuutta noudatetaan, kuten nähtiin oppositioon kuuluvaa lainsäätäjää Sulu Souta vastaan nostetussa oikeudenkäynnissä. Perusoikeuksia ja -vapauksia kunnioitetaan yleisesti ottaen.

Vaikka Macaon perustuslaki suojaa kansalaisvapauksia, poliittinen oppositio on heikko eikä kansalaisyhteiskunta ole erityisen aktiivinen. Perustuslaki ja muut säädökset eivät mahdollista yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta. EU kuitenkin kehottaa Macaon viranomaisia lisäämään kansalaisten osallistumista erityishallintoalueen hallintojohtajan ja lakiasäättävän kokouksen vaaleihin. Tämä lisäisi hallintojohtajan ja kokouksen legitimitettiä ja kannatusta sekä edistäisi hyvää hallintotapaa.

Macaolle annettiin vuonna 2018 kaksi suositusta Genevessä marraskuussa toteutetussa Kiinaa koskevassa yleisessä määräaikaisarvioinnissa. Niistä toinen koski siirtotyöläisten suojelua ja toinen hlbt-henkilöiden syrjintää. Ihmiskauppa aiheuttaa edelleen huolta.

Macaon viranomaiset käynnistivät vuonna 2018 useita aloitteita tai ilmoittivat useista aloitteista kansallisen turvallisuuden vahvistamiseksi. Niillä mukautettiin erityishallintoalueen politiikkaa vastaamaan enemmän Manner-Kiinan näkemyksiä: lakiasäättävä kokous hyväksyi lainsäädäntömuutoksen, jolla ulkomaisia tuomareita estettiin antamasta tuomioita kansalliseen turvallisuuteen liittyvissä asioissa, minkä lisäksi hyväksyttiin kansallislautua koskeva laki ja ilmoitettiin suunnitelmista muuttaa kansallista turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä.

Macaon tiedotusvälineet jatkoivat monenlaisten näkemysten esille tuomista, vaikka itsesensuurin lisääntymistä pidettiin toisinaan ongelmana.

Macaon talous pärjasi hyvin vuonna 2018: se kasvoi vahvasti rahapeli- ja matkailualan ansiosta, työttömyysaste oli hyvin pieni ja julkisen talouden tila vakaa. Hallituksen ilmoittamasta talouden monipuolistamisen tavoitteesta ollaan kuitenkin kaukana. Vain 6,8 prosenttia Macaon kasinoiden tuloista oli peräisin muista kuin rahapeleihin liittyvistä lähteistä.

Hongkongin, Zhuhain ja Macaon välinen silta vihittiin käyttöön ja avattiin lokakuussa 2018. Tämä merkittävä infrastruktuurihanke yhdistää Manner-Kiinassa sijaitsevan Zhuhain kaupungin Hongkongiin ja Macaoon. Sillan pituus merenpinnan ylä- ja alapuolella on 42 kilometriä (55 kilometriä yhdystiet mukaan luettuina). Silta parantaa lahden suuralueen kaupunkien välisiä yhteyksiä ja lisää yhdentymistä Manner-Kiinan kanssa, mistä seuraa sekä uusia mahdollisuuksia että uusia haasteita.

EU:n ja Macaon kauppasuhteet pysyivät vakaina ja yhteistyö hyvänä.

Poliittinen kehitys

Demokratiaa kannattava opposition lainsäätäjä Sulu Sou tuomittiin toukokuussa 2018 laittomasta kokoontumisesta, koska hän osallistui mielenosoitukseen vuonna 2016. Hän on ollut erotettuna lakiasäättävästä kokouksesta joulukuusta 2017 alkaen. Syytteessä vaadittiin Sulu Soulle ja toiselle vallitsevaa järjestystä vastustavalle aktivistille Scott Chiangille vankeusrangaistusta törkeästä tottelemattomuudesta, mutta tuomioistuimien päätti, että vankeusrangaistus ei ollut perusteltu, koska mielenosoitus oli väkivallaton ja lyhyt. Jos Sulu Sou olisi saanut yli 30 päivän vankeustuomion, hänet olisi erotettu pysyvästi lakiasäättävästä kokouksesta, mikä olisi heikentänyt entisestään jo valmiiksi heikkoa oppositiota. Tuomioistuimen päätöksen jälkeen Sulu Sou kykeni palaamaan tehtäviinsä lainsäätäjänä. Syytteitä arvosteltiin poliittisiksi, mutta tuomioistuimen päätös korostaa oikeuslaitoksen riippumattomuutta.

Hallitus ilmoitti maaliskuussa, että se aikoo muuttaa turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöään ”pysyäkseen ajan tasalla modernin yhteiskunnan kanssa”. Kiireellisesti muutettaviksi asioiksi luettiin rikostutkintojen todisteiden keruuseen liittyvät menettelyt ja todisteiden keruuseen liittyviä pakkokeinoja koskevat erityissäännöt.

Lakiasäättävä kokous hyväksyi 3. heinäkuuta muutoksen, jolla ulkomaisia tuomareita estetään antamasta tuomioita kansalliseen turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Kansallisen turvallisuuden määritelmä on laaja, minkä vuoksi sen avulla voidaan sulkea ulkomaiset tuomarit pois monista eri asioista. Viranomaiset totesivat, että muutos oli välttämätön valtion elintärkeiden etujen suojelemiseksi. Päätös oli merkittävä askel taaksepäin nykyisestä sekatyypisestä oikeusjärjestelmästä, jonka ansiosta Macao on voinut hyötyä ulkomaisten tuomareiden asiantuntemuksesta. Virallisten lukujen perusteella Macaon 49 tuomarista 10:llä on ulkomaan kansalaisuus. Enemmistö heistä on portugalilaisia.

Lakiasäättävän kokouksen portugalilaista alkuperää olevat kokeneet oikeudelliset neuvonantajat erotettiin elokuussa 2018. He olivat määräaikaisessa työsuhteessa, mutta äkillinen päätös herätti kansalaisyhteiskunnassa huolta lisääntyvistä pyrkimyksistä syrjäyttää portugalilainen/ulkomainen asiantuntemus ja korvata se kiinalaisella.

Macao hyväksyi 14. elokuuta kansallislaulua koskevan lain, jossa säädetään sakkorangaistus henkilöille, jotka eivät kunnioita kansallislaulua. Lakiin sisältyy myös kansallislaulun historian opettaminen osana koulujen opetusohjelmaa.

Macaon kirjallisuusfestivaalin järjestäjät peruuttivat maaliskuussa 2018 kolmen kirjailijan, Jung Changin, Suki Kimin ja James Churchin, osallistumisen sen jälkeen, kun heille oli ilmoitettu epävirallisesti, ettei heidän pääsyään Macaoon voitu taata. PEN Hong Kong¹ antoi

¹ <http://www.penhongkong.org/about/>

lausunnon, jossa se ilmaisi olevansa tyrmistynyt tästä ”sensuroivasta ja autoritaarisesta toimesta”. Tämä tapahtuma olisi nähtävä osana tapahtumia vuonna 2017, jolloin useita ulkomaisia toimittajia ja poliittisia aktivisteja estettiin pääsemästä Macaoon. Pääsyn estämistä perusteltiin kansalliseen turvallisuuteen liittyvillä syillä. Vaikka Macaon maahanmuuttoviranomaisilla on valtuudet estää pääsy erityishallintoalueelle, avoimuuden puute tällaisissa tapauksissa on huolestuttava kehityssuunta kohti poliittista sensuuria.

Yhtäläiset mahdollisuudet, oikeudet ja vapaudet

Macaon kansalaisten oikeuksia ja perusvapauksia kunnioitettiin edelleen yleisesti, ja oikeusvaltioperiaatetta noudatettiin Macaon perustuslaissa säädetyn ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatteen mukaisesti.

Macao ei ole perustanut riippumatonta ihmisoikeuselintä, vaikka YK:n kidutuksen vastainen komitea kehotti sitä tekemään niin joulukuussa 2015.

Marraskuussa 2018 tehtyyn Kiinaa koskevaan **yleiseen määräaikaisarviointiin** sisältyi Macaota käsittelevä jakso. Kaksi maata, joista toinen on EU:n jäsenvaltio, esitti Macaota koskevia suosituksia. Toisessa kehoitettiin ratifioimaan kansainvälinen yleissopimus siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksista ja toisessa kehoitettiin säätämään syrjinnänvastaista lainsäädäntöä kaikkien syrjäytyneiden ryhmien, mukaan lukien hlbtihenkilöiden, suojelemiseksi.

EU on myös ilmaissut aiemmissa kertomuksissa huolestuneisuutensa seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvasta syrjinnästä. Ongelmat koskevat etenkin työelämää, koulutusta ja terveydenhuoltoa. Laki, jolla perheväkivallasta tehdään rangaistava teko, ei vielä kata samaa sukupuolta olevien suhteita. Myös taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia käsittelevä YK:n komitea on kehottanut Macaota säätämään kattavaa syrjinnän vastaista lainsäädäntöä.

Lehdistönvapautta kunnioitetaan. Itsesensuuria vaikuttaa esiintyvän jonkin verran etenkin kiinankielisissä tiedotusvälineissä ja Kiinaa koskevassa uutisoinnissa. Kansalaisjärjestöt ja media-aktivistit ovat edelleen huolissaan itsesensuurista. Toinen lehdistönvapauden este on se, että on vaikeaa löytää lähteitä ja saada täydellisiä tietoa viranomaisilta.

Ihmiskauppa on yhä ongelma Macaolla. Macaossa on ihmiskaupan torjuntaa koskeva laki, mutta sitä koskevaa valvontaa on tehostettava. Ihmiskauppasyytteiden ja -tuomioiden määrä on yhä pieni suhteessa kanteluiden runsaaseen määrään. Macaon viranomaiset lähettivät vuonna 2018 edustajan Balin prosessin ministereiden ja johtavien virkamiesten seitsemänteen kokoukseen, mikä oli osoitus viranomaisten halukkuudesta jatkaa osallistumistaan kansainväliseen yhteistyöhön ihmiskaupan torjumiseksi. Macao sitoutui vuotuisessa EU:n ja Macaon sekakomitean kokouksessa yhteistyöhön EU:n kanssa ihmiskaupan torjumisessa. EU on valmis jatkamaan vuoropuhelua ja yhteistyötä Macaon kanssa sekä jakamaan teknistä asiantuntemustaan parhaista tavoista torjua tätä maailmanlaajuista ongelmaa.

Macaon kansalaiset nauttivat edelleen **kokoontumisvapaudesta** erilaisissa asioissa, jotka vaihtelivat 4. kesäkuuta järjestetystä Tiananmenin aukion muistotilaisuudesta työoikeuksiin. Syyskuussa hyväksyttiin uusi mielenosoituksista ja kokoontumisista annettu laki, jossa edellytetään, että mielenosoittajien on ilmoitettava mielenosoituksesta poliisin sijasta kansalais- ja kunnallisasioiden virastolle.

Macao ei ole tosiasiallisesti pannut täytäntöön **yhdistymisvapautta ja työehtosopimusneuvotteluja** sellaisina kuin ne on vahvistettu Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimuksissa. EU kehottaa Macaota toteuttamaan tarvittavat toimet ILO:n yleissopimusten noudattamiseksi. Macaossa ei ole vähimmäispalkkaa muille kuin siivous- ja turvallisuusalan työntekijöille. Hallitus aikoo säätää kaikkia työntekijöitä koskevan yleisen vähimmäispalkan vuonna 2019.

Taloudellinen ja sosiaalinen eriarvoisuus herättää huolta. Virallista köyhyysastetta ei ole. Hallituksen mukaan vain 2,3 prosenttia Macaon asukkaista elää köyhyydessä, mutta kansalaisyhteiskunnan järjestöt arvioivat luvun olevan lähellä 10:tä prosenttia. YK:n rotusyrjinnän poistamista käsittelevä komitea (CERD) totesi syyskuussa, että köyhyyden vähentämisen tarve on huolenaihe. Komitea kehotti hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin etnisten taloudellisten erojen poistamiseksi ja tilastollisten indikaattoreiden tarjoamiseksi taloudellisista, sosiaalisista ja kulttuurisista oikeuksista ja toteutettujen toimenpiteiden tehokkuudesta.

Macao pyrkii torjumaan **korruptiota**, eikä se ole kaihtanut korkean profiilin tapauksia. Macaon kaupan ja investointien edistämisen instituutin puheenjohtajaa ja eläkerahaston johtajaa koskevat tutkimukset käynnistettiin vuonna 2018, mikä osoittaa hallituksen päättäväisyyden olla suvaitsematta julkisten virkamiesten korruptiota.

Taloudellinen kehitys

Macaon BKT kasvoi vuonna 2018 4,7 prosenttia², kun vuonna 2017 kasvua oli 9,7 prosenttia. Talous kasvoi voimakkaasti vuonna 2017 edeltävien vuosien merkittävän laskusuhdanteen jälkeen. Laskusuhdanne johtui siitä, että rahapeliala kärsi Manner-Kiinassa toteutetusta korruptiontorjuntakampanjasta. Kansainvälinen valuuttarahasto luokitteli Macaon vuonna 2018 maailman neljänneksi rikkaimmaksi taloudeksi mitattuna henkeä kohti lasketulla bruttokansantuotteella.

Hallitus toteuttaa pitkän aikavälin strategiaa talouden monipuolistamiseksi, mutta Macaon talous perustuu yhä vahvasti rahapelialaan ja matkailuun. Vuosien 2017 ja 2018 noususuhdanteen mahdollistivat rahapelialan elpyminen ja matkailijoiden tasainen virta. Alueelle saapui 35,8 miljoonaa vierailijaa vuonna 2018, mikä oli 9,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2017. Rahapelialan tuotot kasvoivat 14 prosenttia ja ylsivät 303 miljardiin Macaon patacaan (noin 33 miljardiin euroon).

Macaossa vallitsee täystyöllisyys, ja alue on vahvasti ulkomaisten työntekijöiden ja ammattilaisten varassa³. Työttömyysaste on ollut jatkuvasti alle 2 prosenttia viimeisten seitsemän vuoden ajan (myös vuosien 2014–2016 laskusuhdanteen aikana), eikä vuosi 2018 tehnyt poikkeusta tässä asiassa. Inflaatio nousi 3 prosenttiin vuonna 2018 edellisen vuoden 1,2 prosentista.

Vaikka vuoden 2018 kasvuluvut näyttävät yleisesti ottaen hyviltä, talouden vauhti hidastui vuoden kuluessa ensimmäisen vuosipuoliskon 7,6 prosentista 2 prosenttiin toisella vuosipuoliskolla. Hidastuminen johtui investointien (erityisesti rakennusalan investointien) vähenemisestä ja palvelujen viennin (erityisesti pelialan viennin) kasvun hidastumisesta.

² Lähde: jollei toisin mainita, kaikki makrotalouden indikaattoreita koskevat tiedot on saatu Macaon erityishallintoalueen hallituksen tilasto- ja väestönlaskentakeskukselta.

³ Ulkomaisten työntekijöiden osuus Macaon työvoimasta vuonna 2017 oli yli 40 prosenttia. Noin kaksi kolmasosaa ulkomaisista työntekijöistä oli Manner-Kiinasta.

Fernando Chui Sai On piti 15. marraskuuta viimeisen **poliittisen linjapuheensa** hallintojohtajana. Ensisijaisena tavoitteena on yhä Macaon tärkeimpien toimialojen eli matkailualan ja rahapelialan vahvistaminen. Painopisteitä ovat sääntely, fiskalisointi ja kilpailukyvyyn edistäminen. Macao pyrkii jatkamaan talouden monipuolistamista nykyisten tärkeimpien toimialojensa pohjalta hyödyntämällä olemassa olevaa infrastruktuuria kokous- ja näyttelytoimintansa kasvattamiseksi, luovien alojen edistämiseksi ja erikoistuneiden rahoitusalan yritysten kehittämiseksi. Hallitus lupasi myös helpottaa innovointia ja tukea pk-yrityksiä tarjoamalla yrityksille kannustimia ja vähentämällä veroja. Hallitus panee täytäntöön 12:tta vuotta peräkkäin rahoitustukipaketin, johon sisältyy käteisavustuksia ihmisten toimeentulon parantamiseksi.

Macaon julkisen talouden tila oli vuonna 2018 edelleen vakaa. Erityishallintoalueella on hyvät varannot, ja sen julkinen talous on ollut usean vuoden ajan ylijäämäinen. Vuoden 2018 syyskuun lopussa hallituksen taloudelliset varannot olivat noin 554,9 miljardia Macaon patacaa (60,4 miljardia euroa).

Macaon talouden **monipuolistaminen** on pitkän aikavälin tavoite. Yksi Macaon tavoitteista, jotka viranomaiset asettivat vuosien 2016–2020 viisivuotisessa kehityssuunnitelmassa, on lisätä muiden kuin rahapelien osuutta kasinoyrittäjien tulonlähteissä 9 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Tämän tavoitteen saavuttaminen näyttää kuitenkin tilasto- ja väestönlaskentakeskusten talouden monipuolistamisesta joulukuun lopussa vuonna 2018 julkaiseman raportin perusteella entistä vaikeammalta. Vuosi 2017 oli pettymys talouden monipuolistamisen kannalta, sillä vain 6,8 prosenttia kasinoiden tuloista oli peräisin muista kuin rahapeleistä, mikä oli vähemmän kuin osuus vuonna 2016 eli 7,4 prosenttia.

Ympäristönsuojelun osalta Macaon hallintojohtajan tämän vuoden linjapuheessa ehdotettiin paperi-, muovi- ja metallijätteen esikäsittelylaitoksen rakentamista tällaisen jätteen käsittelemiseksi ennen sen vientiä sekä keskitetyn elintarvikejätteen käsittelylaitoksen rakentamista. Hallintojohtaja ilmoitti myös, että tavoitteena on asentaa 200 sähköajoneuvojen latauspistettä, ottaa käyttöön muovipullojen kierrätyskoneet ja saattaa valmiiksi muovipussien käyttöä rajoittava lainsäädäntö.

Alueellinen yhteistyö

Macao ja Kiinan kauppaministeriö allekirjoittivat 12. joulukuuta sopimuksen tavarakaupasta Manner-Kiinan ja Macaon **tiiviimpää taloudellista kumppanuutta koskevan järjestelyn (CEPA)** puitteissa. Uudessa sopimuksessa, joka on määrä panna täytäntöön 1. tammikuuta 2019, vahvistetaan alkuperäsäännöt ja joustavammat menettelyt kaikkien sellaisten tuotteiden alkuperän määrittämiseksi, jotka on luokiteltu Manner-Kiinan tariffikoodien mukaisesti. Lisäksi sillä helpotetaan edelleen tavarakaupan tulliselvityksiä. Guangdongin, Hongkongin ja Macaon lahden suuralueelle on omistettu oma lukunsa. Tavoitteena on panna täytäntöön tavaroiden tulliselvitystoimia kokeiluluontoisesti alueella.

Hongkongin, Zhuhain ja Macaon silta – maailman pisin merisilta – avattiin lokakuussa. Silta lyhentää Macaon ja Hongkongin välistä matkustusaikaa, ja sillä on merkittävä rooli lahden suuralueen yhdyntymisessä.

Macao muodostaa taloudellisen sillan Kiinan ja portugalinkielisten maiden välille. Tähän liittyen vuoden 2019 linjapuheessa ehdotetaan rahoituspalveluja koskevan foorumin perustamista Kiinan ja portugalinkielisten maiden välille ja Macaon kehittämistä renminbin selvityskeskukseksi portugalinkielisiä maita varten.

Helmikuussa julkaistussa lahden suuralueen suunnitelmassa Macao nimettiin yhdeksi neljästä tärkeästä kaupungista (Hongkongin, Shenzhenin ja Guangzhoun kanssa), joilla on keskeinen rooli alueen kehittämisessä. Suunnitelman mukaan Macao jatkaa taloutensa monipuolistamista ja vahvistaa samalla asemaansa maailmanluokan matkailu- ja vapaa-ajan keskuksena sekä Kiinan ja portugalinkielisten maiden välisenä kaupankäyntiin liittyvää yhteistyötä koskevien palvelujen foorumina.

EU:n ja Macaon kahdenväliset suhteet

EU oli vuonna 2018 Macaon toiseksi merkittävin tuontilähde Manner-Kiinan jälkeen. EU:n osuus Macaon kokonaistuonnista oli 25 prosenttia. Macaon tavaraviennistä puolestaan vain alle 1,7 prosenttia suuntautui EU:hun. Tämän kaupan epätasapainon vuoksi EU:n kauppatase on ollut pitkään ylijäämäinen, sillä Macaon tuontitarve on kasvanut vuosia samalla kun sen teollisuustuotanto on kutistunut alle yhteen prosenttiin BKT:stä.

Kahdenvälinen **tavarakauppa** kasvoi 29,5 prosenttia eli 963 miljoonaan euroon vuonna 2018. EU:n vienti Macaoon oli 852 miljoonaa euroa, mikä on 36,1 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna, ja EU:n kauppataseen ylijäämä oli 741 miljoonaa euroa vuonna 2018. Macao on eurooppalaisille ylellisyystuotteille kasvava markkina. Rahapeli- ja matkailualan liiketoimintamahdollisuudet ovat keskeisellä sijalla EU:n ja Macaon kauppasuhteissa. EU:n tärkeimpiä vientituotteita olivat korkealaatuiset nahkatavarat, vaatteet, kellot ja korut, elintarvikkeet ja juomat sekä autot.

EU:n yrityksiä saattavat kiinnostaa myös liikenne-, energia- ja rakennusalan **hankinnat**, sillä Macaossa ollaan toteuttamassa yhä useampia infrastruktuurihankkeita. Muihin merkittäviin sijoittajiin (Hongkong, Kiina ja Yhdysvallat) verrattuna EU:n yritysten suorat sijoitukset Macaoon ovat melko pieniä. Portugalin osuus kaikista Macaoon vuonna 2017 tehdyistä suorista sijoituksista oli 3,7 prosenttia (9 miljardia Macaon patacaa).

Hallintojohtajan vuoden 2019 linjapuheessa korostetaan nimenomaisesti halua vahvistaa taloudellisia suhteita EU:n kanssa käyttämällä Portugalia yhteysmaana.

EU:n ja Macaon sekakomitean 22. kokous pidettiin Macaossa 23. maaliskuuta. Osapuolet tarkastelivat erityisesti EU:n vuonna 2018 toteuttamia valvontatoimia, jotka koskivat Macaon hyvään verohallintoon liittyviä sitoumuksia. Macao oli lisätty EU:n luetteloon 17:stä veroasioissa yhteistyöhaluttomasta lainkäyttöalueesta joulukuussa 2017, mutta se poistettiin luettelosta tammikuussa 2018 sen perusteella, että Macaon hallitus sitoutui noudattamaan EU:n vaatimuksia vuoden 2018 loppuun mennessä. EU oli valvontaprosessin aikana tyytyväinen siihen, että Kiinan kansantasavalta laajensi veroasioissa annettavasta keskinäisestä virka-avusta tehdyn yleissopimuksen koskemaan Macaon erityishallintoaluetta, ja siihen, että Macaon erityishallintoalue aktivoi tarvittavat tietojen vaihtoa koskevat sopimukset. EU vahvisti myös OECD:n arvioinnin offshore-yrityksiä hyödyttävästä verojärjestelystä sen jälkeen, kun Macaon erityishallintoalue oli muuttanut näitä järjestelyjä joulukuussa 2018 OECD:n vaatimusten noudattamiseksi. Tämän perusteella Euroopan unionin neuvosto katsoi maaliskuussa 2019, että Macao oli täyttänyt nykyiset hyvää verohallintoa koskevat sitoumuksensa. Macaon erityishallintoalueen kanssa käytävä vuoropuhelu veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen torjuntaa koskevista G20-maiden vähimmäisvaatimuksista jatkuu vuonna 2019.

EU pani merkille Macaon erityishallinnon tavoitteen tulla perinteisen kiinalaisen lääketieteen keskuksiksi. EU ja Macao sopivat, että ne järjestävät asiantuntijatasoisen tietojen vaihdon EU:n

sääntelyjärjestelmästä perinteisten kasviperäisten lääkevalmisteiden osalta. Osapuolet sopivat myös jatkavansa ympäristöä ja vihreää teknologiaa koskevaan yhteistyöhön perehtymistä erityisesti Macaon kansainvälisessä ympäristöalan yhteistyöfoorumissa ja siihen liittyvässä näyttelyssä. Matkailun osalta osapuolet keskustelivat siitä, miten matkailijavirtoja ja vaihtoa voitaisiin tehostaa.

Macaon eurooppalainen kauppakamari (MECC)⁴ ja Hongkongissa sijaitseva eurooppalainen kauppakamari koordinoivat vuonna 2018 yhdessä jokavuotiseen tapaan eurooppalaisten yritysten osallistumista maaliskuussa järjestettyyn Macaon kansainväliseen ympäristöalan yhteistyöfoorumiin ja näyttelyyn sekä lokakuussa järjestetyille Macaon kansainvälisille kauppaja sijoitusmessuille.

Matkailu oli erityisen tärkeä asia kahdenvälisille suhteille vuonna 2018, sillä kyseinen vuosi oli **EU–Kiina-matkailuvuosi**. Kuuluisa Macau Tower valaistiin Eurooppa-päivänä EU:n lipun mukaisesti siniseksi. Macao isännöi 23. lokakuuta **seitsemättä maailmanlaajuisia matkailualan talousfoorumia (Global Economic Tourism Forum)**. Euroopan unioni toimi sen kumppanialueena ja Guangdong kumppanimmaakuntana. EU:lla oli näyttelyosasto tapahtumassa, ja se järjesti yritysten välisten yhteyksien luomiseen tähänneen tapahtuman ja osallistui näkyvästi foorumiin.

EU:lla ja Macaolla on kaksi lippulaivahanketta, jotka toimivat edelleen hyvin. Niistä toinen on oikeudellisten asioiden alalla ja toinen liittyy tulkkien koulutukseen. Ensinnäkin **Macaon ja EU:n välillä tehtävää oikeusalan yhteistyötä koskevan kolmannen ohjelman** avulla edistetään Macaon erityishallintojärjestelmän oikeusjärjestelmän nykyaikaistamista ja kehittämistä. Toiseksi Euroopan komission ja Macaon julkishallinnon ja virkamieskunnan keskuksen **kiinan- ja portugalinkielisten konferenssitulkkien koulutusohjelma** on ollut toiminnassa vuodesta 2006 alkaen. Ohjelman avulla vastataan näitä molempia kieliä osaavien pätevien tulkkien kysyntään. Tähän mennessä on koulutettu 97 macaolaista tulkkia, joista suurin osa työskentelee nykyisin julkishallinnossa. Myös Macao Polytechnic Institute (MPI) on vastannut vuodesta 2010 yhteistyössä Euroopan komission kanssa Macaon ja Manner-Kiinan tulkkauksen yliopisto-opettajille ja ammattitulkeille suunnatun koulutusohjelman järjestämisestä. **Macaossa järjestettävä Euroopan unionin akateeminen ohjelma** on korvattu Jean Monnet -hankkeen toimilla. Niiden avulla edistetään edelleen parempaa EU-tuntemusta Macaossa.

Horisontti 2020 -ohjelman alainen yhteisrahoitusmekanismi perustettiin vuonna 2015 järjestetyn EU:n ja Macaon sekakomitean kokouksen jälkeen, ja EU järjesti vuonna 2018 tiedotustilaisuuden, jonka avulla kannustettiin osallistumaan ohjelmaan. Horisontti 2020 -ohjelmaan valituille macaolaisille osallistujille tarjoaa rahoitusta Macaon tieteen ja teknisen kehityksen rahasto yksin. Rahasto on kuitenkin vastaanottanut viimeisten kahden vuoden aikana vain yhden hakemuksen, eikä sitä hyväksytty. Vuoden 2018 loppuun mennessä yksikään macaolainen toimija ei ollut osallistunut Horisontti 2020 -ohjelmaan.

⁴ MECC on hybridiorganisaatio, jonka jäsenenä on sekä yksittäisiä yrityksiä että EU:n jäsenvaltioiden kauppakamareita.